

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **RoBiN OIL s.r.o.,** se sídlem Libušina 172, Dubí, Kladno, zastoupena JUDr. Liborem Janků, advokátem, se sídlem Mánesova 265/13, Cheb, proti žalovanému: **Ústřední inspektorát České obchodní inspekce,** se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 7. 2016, č. j. 9 A 40/2013 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 1. 2013, č. j. ČOI 151578/12/O100/1000/12/13/Hy/Št, bylo zamítnuto odvolání žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) a potvrzeno rozhodnutí České obchodní inspekce – inspektorát Středočeský a Hlavní město Praha (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 12. 11. 2012, č. j. 10/1405/12/11. Posledně uvedeným správním rozhodnutím byla stěžovatelce uložena pokuta ve výši 30 000 Kč pro porušení § 3 odst. 1 zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o pohonných hmotách“), a tím naplnění skutkové podstaty obsažené v § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách, a uložena povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1000 Kč. Uvedeného správního deliktu se stěžovatelka měla dopustit tím, že na čerpací stanici pohonných hmot provozované stěžovatelkou ve Veltrusech na Palackého ulici dne 23. 7. 2012 prodávala bezolovnatý automobilový benzín Normal BA-91 (dále jen „pohonná hmota“), který nesplňoval požadavky na jakost dle vyhlášky Ministerstva průmyslu a obchodu č. 133/2010 Sb., o požadavcích na pohonné

hmoty, o způsobu sledování a monitorování složení a jakosti pohonných hmot a o jejich evidenci (vyhláška o jakosti a evidenci pohonných hmot), neboť neodpovídal ČSN EN 228 v ukazateli tlak par DVPE. Zjištěná hodnota tohoto ukazatele byla 63,8 kPa a překračovala tedy stanovené maximum 62,0 kPa při zahrnutí možné odchylky.

[2] Stěžovatel proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[3] Městský soud konstatoval, že stěžovatelka nenaplnila liberační důvod dle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, neboť nevyvinula žádné aktivní jednání proti zabránění porušení povinnosti obsažené v § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, a to na příklad kontrolu pohonné hmoty před uvedením do prodeje. Ve vztahu k takové kontrole dle městského soudu neobstojí poukaz stěžovatelky na nutnost vynaložení peněžních prostředků na laboratorní zkoušky, provozní obtíže a s tím související pokles příjmů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2014, č. j. 4 As 123/2014 - 33, publ. pod č. 3139/2015 Sb. NSS, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Připomněl, že s ohledem na objektivní odpovědnost u daného deliktu je nepodstatné, zda takovým jednáním může dojít k poškození spotřebitele, neboť se jedná o odpovědnost za výsledek. Městský soud rovněž nepřisvědčil námitce o nedostatečném odůvodnění výše pokuty. Uvedl, že odkaz na obdobná rozhodnutí postačí pro naplnění zásady obsažené v § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Dle názoru městského soudu je daná pokuta s ohledem na posuzovaná kritéria stanovena v přiměřené výši, neboť jako sankce za protiprávní jednání plní i při tak nízké výši preventivní a represivní úlohu, přičemž není pro stěžovatelku likvidační.

II. Podstatný obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[4] Stěžovatelka napadla rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[5] Namítla nepřezkoumatelnost správních rozhodnutí a napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů.

[6] Stěžovatelka rovněž namítla, že splnila předpoklady pro aplikaci liberačního důvodu dle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, neboť vyvinula veškeré úsilí, které je na ni možné požadovat, aby porušení povinnosti dle § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách zabránila. Ze skutečnosti, že lze předvídat zvýšení tlaku par při smísení dvou dodávek pohonných hmot, nelze vyvodit, že se nejedná o událost *vis maior*. Poukázala na to, že tzv. commingling efekt nelze dle odborného vyjádření žádným způsobem ovlivnit, neboť se jedná ve své podstatě o výsledek působení přírodních sil. Závěry správních orgánů a městského soudu by vedly k tomu, že ani sněhová bouře, krupobití či záplavy nejsou událostmi *vis maior*, neboť i ty lze do jisté míry předvídat. Stěžovatelka poznamenala, že požadavek na provádění laboratorních zkoušek by s sebou nesl vysoké finanční náklady a ztrátu příjmů, což by v konečném důsledku vedlo k likvidaci stěžovatelky. Namítaný postup by dle stěžovatelky mohl snad teoreticky obstát jen v případě dodávek pohonných hmot s nejasným původem, nikoli od renomované *„státní obchodní společnosti“*, kterou ČEPRO a. s. je.

[7] Dále namítla, že s ohledem na teleologický výklad právních norem nedošlo k porušení práva, jestliže smyslem zákonné úpravy je chránit spotřebitele. U spotřebitele totiž nedochází odchylkou v tlaku par pohonných hmot dle již v řízení před správními orgány předloženého odborného vyjádření k poškození věci ani nedochází ke vzniku škody na životním prostředí.

[8] Dle stěžovatelky je také nedostatečně odůvodněna výše pokuty. Žalovaný pouze obecně odkázal na rozhodnutí uveřejněná na webových stránkách, aniž by byly identifikovány skutkové okolnosti jednotlivých případů, což nemůže být považováno za objektivní podklad pro rozhodnutí a posouzení přiměřenosti výše pokuty.
[9] Pro případ, že by zdejší soud shledal výši pokuty za řádně odůvodněnou, stěžovatelka namítla, že uložená pokuta je nepřiměřená, neboť nejednala úmyslně a pohonná hmota nesplňovala kvalitu výhradně v jednom kritériu a nemohlo dojít k poškození spotřebitele.

[10] Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a rozhodnutí žalovaného.

[11] Žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě. Uvedl navíc, že důvod pro liberaci není dán, jestliže není prokázáno, že osoba činila preventivní opatření, která by prodeji pohonné hmoty, která nesplňuje požadovanou jakost, mohla předejít. Zjištěnou odchylku v kvalitě pohonné hmoty nepovažuje za bezvýznamnou, a proto byl naplněn materiální znak správního deliktu. Podotkl, že výše pokuty byla náležitě odůvodněna, přičemž uvedl, že ve správních rozhodnutích byly obsaženy odkazy na dřívější rozhodnutí správních orgánů v obdobných věcech.

[12] Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[14] Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve musel zabývat námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí městského soudu pro nedostatek důvodů, neboť v případě zjištění její důvodnosti by tato okolnost musela bez dalšího směřovat ke zrušení napadeného rozsudku. Nelze se totiž zabývat hmotně právní otázkou věci, pokud napadený rozsudek

neobstojí ani po stránce formální. Stěžovatelka uvedenou námitku formulovala pouze v obecné rovině, a proto se zdejší soud s touto námitkou vypořádal rovněž pouze v obecné rovině. Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu neshledal nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, nesrozumitelnost ani pro jinou vadu řízení. Městský soud vypořádal všechny žalobní námitky a učiněné závěry v dostatečném rozsahu odůvodnil (k otázce přezkoumatelnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 - 36, publ. pod č. 1389/2007 Sb. NSS). Skutečnost, že stěžovatelka se závěry městského soudu nesouhlasí, nezakládá vadu nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Obdobné závěry platí rovněž pro rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. Ostatně sama stěžovatelka s argumentací městského soudu v kasační stížnosti polemizuje, což by jistě nebylo možné, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. To, zda byl postup a závěry městského soudu a správních orgánů správné a zákonné, je pak předmětem posouzení dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2016, č. j. 4 Azs 107/2016 - 25).

[17] Odpovědnost za správní delikt dle § 9 odst. 1 zákona o pohonných hmotách je odpovědností objektivní, jež nevyžaduje prokázání zavinění. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 2. 2011, č. j. 1 As 112/2010 - 52, uvedl, že je tomu tak „*z praktických důvodů. Zjišťování a dokazování zavinění v situacích, kdy porušení povinností je často výsledkem činnosti řady jednotlivců tak, jak to ostatně zmiňuje i sama stěžovatelka, by totiž bylo velmi obtížné a zdlouhavé. Ve snaze zjednodušit postavení příslušných správních orgánů při ukládání sankcí podnikatelským subjektům je proto právní úprava správních deliktů podle zákona o pohonných hmotách založena na objektivní odpovědnosti (nebo také ‚odpovědnosti za výsledek') na rozdíl např. od odpovědnosti podle trestního zákona.* […] *Obligatorním znakem skutkové podstaty správního deliktu právnické osoby tedy není zavinění. K vyvození odpovědnosti postačuje samotný fakt porušení nebo nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě.* […] *Této odpovědnosti se subjekt nemůže zprostit odkazem na smluvní ujednání či odkazem na porušení povinnosti ze strany smluvního partnera.*“ Skutková podstata správního deliktu byla tedy naplněna tím, že stěžovatelka prodávala pohonnou hmotu, která nesplňovala podmínky stanovené v § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách.

[18] Objektivní odpovědnosti za uvedený správní delikt se však stěžovatelka mohla zprostit při splnění podmínky stanovené § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, a to prokázáním, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možné požadovat, aby porušení povinnosti zabránila. Podmínkami liberace podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách se Nejvyšší správní soud zabýval ve věci téže stěžovatelky např. v rozsudku ze dne 1. 9. 2016, č. j. 10 As 167/2015 - 35, přičemž vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2014, č. j. 4 As 123/2014 - 33, a uvedl, že „*(i) důkazní břemeno ohledně liberačních důvodů spočívá na obviněném, nikoliv na správním orgánu; (ii) pro naplnění liberačního důvodu přitom nepostačuje pouhé spolehnutí se na kontrolu prováděnou dodavatelem; (iii) na uvedeném nic nemění skutečnost, že žádný právní předpis nestanoví prodejcům pohonných hmot provádět kontroly; (iv) roli nehrají ani případné náklady vyžadované pro provádění kontrol za účelem vynaložení „veškerého úsilí“ požadovaného zákonem; přičemž (v) provozovatelé čerpacích stanic mají možnost volby, jaká opatření mají provést k zamezení prodeje závadných pohonných hmot.*“

[19] Stěžovatelka považuje možnost zvýšení tlaku par při smísení dvou dodávek pohonné hmoty za událost *vis maior*. Dle vyjádření ČEPRO, a.s. ze dne 23. 11. 2012, jež stěžovatelka doložila k podanému odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, může při smísení dvou dodávek pohonné hmoty s různým množstvím etanolu dojít k nárůstu tlaku par (DVPE) nad hodnoty tlaku par (DVPE) u jednotlivých dodávek, tedy k tzv. commingling efektu. Taková odchylka může činit až 8 kPa. Současně je v tomto vyjádření uvedeno, že odchylka je dána přirozenými fyzikálními vlastnostmi pohonné hmoty a ze strany prodejce není možné tento jev nijak ovlivnit. Nejvyšší správní soud konstatuje, že ze skutečnosti, že se jedná o přirozenou fyzikální vlastnost pohonné hmoty, lze vyvodit, že je možné se vznikem commingling efektu počítat. Pro případ, že by k tomuto efektu došlo, je možné učinit kontrolní zjištění či jiná preventivní opatření, která by zabránila, aby nebyla prodávána pohonná hmota, která nesplňuje požadavky dle § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Stěžovatelka však neprovedla žádná kontrolní zjištění ani neučinila jiná preventivní opatření. Neobstojí ani tvrzení stěžovatelky o neúměrném finančním zatížení při provádění kontrol, neboť s ohledem na výše citované závěry zdejšího soudu o podmínkách liberace tato skutečnost nehraje roli a není brána v úvahu při posuzování naplnění podmínek liberace dle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Stěžovatelka se mohla vyvarovat prodeje závadné pohonné hmoty, pokud by učinila vhodná preventivní či kontrolní opatření. K totožnému závěru dospěly správní orgány i městský soud. Uvedená námitka proto není důvodná.

[20] Jako irelevantní shledal zdejší soud argumentaci stěžovatelky o neporušení § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách v případě, že nedojde k poškození spotřebitele. Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku ze dne 1. 9. 2016, č. j. 10 As 167/2015 - 35, konstatoval, že správní delikt dle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách je tzv. ohrožovacím deliktem. Nezáleží tedy na objektivních důsledcích postihovaného jednání. Skutková podstata takového správního deliktu je naplněna pouhým prodejem pohonné hmoty nevyhovující požadavkům (byť jedinému) na její jakost a kvalitu.

[21] Stěžovatelka dále namítala nedostatečně odůvodnění výše uložené pokuty, neboť žalovaný dle jejího názoru pouze obecně odkázal na rozhodnutí uvedená na webových stránkách České obchodní inspekce, aniž by uvedl konkrétní případ a jeho skutkové okolnosti.

[22] Dle § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách se při určení výměry pokuty právnické osobě přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům.

[23] Zdejší soud konstatuje, že odkazy na rozhodnutí na webových stránkách České obchodní inspekce žalovaný uvedl s ohledem na odvolací námitku stěžovatele týkající se zákazu nedůvodných rozdílů při rozhodování o skutkově shodných nebo podobných případech. K tomu dodal, že v průběhu let 2011 a 2012 byly za nedodržení tlaku par pohonné hmoty ukládány pokuty od 10 000 Kč do 150 000 Kč. Nejvyšší pokuta byla udělena v srpnu 2011 při zjištění odchylky 2,7 kPa rozhodnutím č. j. 27/1147/11; nejčastěji byly ukládány pokuty v řádech desetitisíců. Vzhledem k tomu, že každý případ při porušení jakosti pohonné hmoty se vyznačuje množstvím specifických okolností

a odchylek, nelze výši ukládaných pokut paušalizovat. Není proto pochybením žalovaného, pokud neuvedl odkazy na konkrétní „stejné“ rozhodnutí a při posouzení přiměřenosti výše pokuty odkázal na obdobné případy způsobem shora popsaným. Nelze v této souvislosti opomenout, že správní orgány při stanovení výše pokuty přihlédly ke konkrétním okolnostem projednávané věci a vycházely především z toho, že zjištěná odchylka v tlaku par pohonné hmoty byla méně závažná a týkala se pouze jednoho ukazatele, a to jen u jednoho z prodávaných a kontrolovaných produktů, přičemž nebylo zjištěno aktivní ovlivnění jakosti pohonné hmoty stěžovatelkou ani její provozní nekázeň. Zjištěnou odchylku rovněž nevyhodnotily jako závažnou z hlediska rizika přímého poškození majetku spotřebitele. Vyšší tlak par v pohonné hmotě však mohl dle žalovaného zvýšit obsah uhlovodíku, který se z pohonné hmoty odpařuje do ovzduší, přičemž emise do životního prostředí je nutné považovat za nepřímé poškození spotřebitele. Správní orgány se tedy při zvažování výše pokuty zabývaly všemi hledisky vymezenými v § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách. Za daný správní delikt lze dle § 9 odst. 10 písm. b) zákona o pohonných hmotách udělit pokutu až do výše 5 000 000 Kč. Stěžovatelce tedy byla s ohledem na uvedené polehčující okolnosti uložena pokuta při samé spodní hranici zákonného rozpětí. Pokuta i v této nízké výši je přitom schopná zasáhnout do majetkové sféry stěžovatelky jako reakce za jí spáchaný správní delikt, čímž byla naplněna represivní a preventivní povaha ukládané pokuty. Na druhou stranu s ohledem na skutečnosti známé zdejšímu soudu ze spisu [např. podle výpisu z obchodního rejstříku (nyní veřejného rejstříku – pozn. NSS) na č. l. 16 správního spisu je základní kapitál stěžovatelky 200 000 000 Kč] pokuta nebyla uložena ve výši, která by pro stěžovatelku byla likvidační či která by vedla k situaci, že by jediným smyslem podnikatelské činnosti stěžovatelky bylo placení uložené pokuty. Nejvyšší správní soud se shoduje s městským soudem, že výše uložené pokuty byla správními orgány řádně zdůvodněna a uložena v přiměřené výši. Námitky v tomto směru vznesené jsou proto nedůvodné.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji zamítl.

[25] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka úspěch neměla a žalovanému žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, a proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 18. srpna 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu